

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA. KNAFLJEVA ULICA 57. TELEFON 55-22 do 55-25. ROKOPISI SE NE VRACAJO. IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA.

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSEBNI ODELEK LJUBLJANA. TELEFON 38-98. POSTNI CEKOVNI RACUN LJUBLJANA ŠTEV. 6-90601-1. OGLASI PO CENIKU. MESEČNA NAROCNINA 65 DIN.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTA SLOVENIJE

ŽE OB SETVI BO VSAK KMET VEDEL, KOLIKO PRIDELKA BO OB ŽETVI ODDAL

Pred nekaj dnevi smo objavili dve važni uredbi zvezne vlade in sicer o odkupu žitaric in odkupu živine in prašičev. Marsikateri kmetovalci jih je verjetno sprejel s skrbjo, čes, kolikšna bodo neki spet bremena. Toda če jih je pazljivo prebral, je lahko videl, da so v novih uredbah mnoge določbe, ki jih v dosedanjih ni bilo in ki bodo za vsakega poštenega pridelovalca nova vsodbuda, da bo svojo zemljo čim bolj obdelal.

Osnovni namen novih uredb je, da se zagotovi dobra preskrba delovnega nemškega prebivalstva. Zavedati se moramo, da je odstotek tega prebivalstva pri nas zaradi naglo rastoče industrializacije vsak dan večji in da so zato tudi potrebe v preskrbi vedno večje. Nujno bo zaradi tega rasel tudi odkup, kajti drugače se tega vprašanja ne da rešiti. Ta rast pa ima seveda pri nas povsem realno osnovo v socialistični preobrazbi kmetijstva, potom katere se kmetijska proizvodnja neprestno dviga. Predsednik hrvatske vlade dr. Bakarić je v nekem svojem govoru pred kratkim dejal: »Borba za zgraditev socializma pomeni tudi borbo za povečanje žitnega fonda, s tem pa tudi povečanje odkupa in še mnogo važnejšo borbo za povečanje donosov. Ti dve stvari predstavljata celoto. Borba za povečanje žitnega fonda pomeni tudi borbo za povečanje žetve in borbo za večji odkup.«

V svoji dosedajni praksi je naš politični in upravni aktiv največkrat pri izvajanju ukrepov na področju kmetijske proizvodnje šel eno pot, pri odkupu pa drugo povsem ločeno, kakor da ni naloga v bistvu ista. Tudi tak način dela je bil pogosto vzrok mnogim napakam in težavam, ki so se pri odkupih pojavljale. Nova uredba o odkupu žita bo nedvomno v marsikateri tak napake preprečila.

Po tej uredbi krajevni odbor predpisuje sistemsko kmetijskemu gospodarstvu že pred setvijo količino in vrsto žita, ki ga bo treba obvezno prodati ob žetvi. S tem bo za pridelovalce tudi setveni plan postal veliko resnejša zadeva. Kajti doslej se je le preprosto dogajalo, da so posebno še privatni kmetje setveni plan kaj slabo izpolnjevali, zlasti se z ozirom na vrste kultur, ki naj bi jih sejali. Sedaj pa bo vsak kmetovalec že ob setvi sprevidel in preračunal, da je najbolj pametno, če seje tako kakor mu predpisuje plan, kajti sicer obvezne odločbe ne bo mogel izpolniti. Vsekakor pa se pridelovalci lahko zanesajo, da bodo vse količine, ki bodo ob setvi predpisane za obvezno oddajo, take tudi ostale, razen seveda v izjemnih primerih podpovprečnega pridelka in podobno, ko se lahko tudi zniža. Tako bo sistemsko pridelovalcu, ki bo svojo zemljo boljše obdelal in bo imel zaradi tega večji donos, ostala večja količina pridelka, s katerim bo lahko prosto razpolagal.

Način določanja obvezne oddaje je strogo pravičen in so najtežje obremenjeni največji kmetje, kar je tudi v skladu z borbo proti kapitalističnim elementom in graditvijo socializma na vasi. Vsa kmetijska gospodarstva so po tej uredbi razdeljena na kategorije in sicer od prve, v katero spadajo tista z 2 do 3 hektarje obdelovalne zemlje, pa do sedme, v kateri so ona, ki imajo nad 20 ha obdelovalne zemlje. Za vsako kategorijo so določene mejne količine žita, ki ga je obvezno oddati na hektar obdelovalne zemlje (v okviru teh mejnih količin se določijo količine za posamezna gospodarstva). Te količine pa s kategorijami progresivno rasejo. Tako je najvišji predpis v najnižji kategoriji 450 kg, najvišji predpis v najvišji kategoriji pa 1700 kg na hektar obdelovalne zemlje. Medtem ko se je v letošnji uredbi jemalo za osnovo obvezne oddaje površino posejano po planu, hektarski donos in lastne potrebe gospodarstva, je sedaj osnova — površina obdelovalne zemlje posameznega gospodarstva. Doslej se je marsikateri spekulant predvsem po zaslugi slabega dela krajevnih odborov pri sestavljanju setvenega plana in določanju hektarskih donosov izognil pravični oddaji. Sedaj to ne bo več mogoče, kajti površine obdelovalne zemlje se komaj kaj spreminjajo in jih je tudi lažje kontrolirati.

Kakor je že iz zgornjega razvidno, je sedaj odkup tesno zvezan s proizvodnjo. Se bolj pa je to očito iz določbe, po kateri mora ljudski odbor v sporazumu s kmetijskimi organi od setve pa do žetve imeti dobro evidenco o dejansko posejnih površinah, o stanju posevkov in drugih podatkih, ki so važni za izpolnitev plana kmetijske proizvodnje in odkupa. To pomeni, da odslej odkup ne bo več naloga, ki se rešuje kampanjsko, temveč naloga, ki bo za njen uspeh skrbela ljudska oblast vse gospodarsko leto.

Na enakih načelih kakor uredba o odkupu žita je zgrajena tudi uredba o odkupu živine in prašičev. Tudi osnovni namen te uredb je zagotoviti zadostne količine mesa in maščob za preskrbo. Tudi njena prednost je, da se kmetovalci in obdelovalne zadruge že v začetku gospodarskega leta zadržijo za obvezno oddajo točno določene števila in teže žit, ki je še posebej označena po vrstah in skupinah. Ze ob zadolžitvi so tudi postavljene roki, v katerih mora gospodarstvo oddati posamezne količine od skupne obveznosti.

Doslej je odkup živine jako neurejeno potekal in največkrat ni bilo mogoče okupiti potrebnih količin, prav

tako pa tudi kmetje pogosto niso vedeli, kdaj so prav za prav izpolnili svojo obveznost. Sedaj bo vsa ta negotovost odpadla. Pridelovalcem bodo obvezne količine orientacija in vsodbuda za čim boljše reje živine.

Po novi uredbi je razširjena tudi obvezna oddaja pitanih prašičev v svinjerejskih rajonih na vsa gospodarstva z nad 3 ha obdelovalne zemlje, v nesvinjerejskih rajonih pa so določene obveznosti za oddajo samo tistim kmetikom gospodarstvom, ki imajo

možnost pitanja ne glede na površino obdelovalne zemlje. V obeh uredbah je novo tudi to, da imajo dolžnost obvezne oddaje tako žita kakor prašičev tudi nekmetje, ki se ukvarjajo s to vrsto proizvodnje. S tem se bo preprečilo, da bi nekmetje spekulirali s kmetijskimi proizvodi.

Nove uredbi bodo nedvomno pospešile rast obdelovalnih zdruget. Tudi njim pa se v uredbah nalaga velika odgovornost, kajti zadruge bodo od-

slaj v svoje proizvodne plane sprejemale tudi količine obvezne oddaje, ki jo bo na vsak način treba izpolniti. Poleg tega pa bodo obdelovalne zadruge v bodoče morale prevzeti tudi izpolnitev obvezne oddaje tistih kmetov, ki vstopijo v zadruge že potem, ko jim je bila določena obvezna oddaja. Tako se bo preprečilo, da bi se posamezna gospodarstva izognila svojim obveznostim, ki so jih dobila pred vstopom v zadruge, s tem pa tudi vtihohtapljanje spekulantov v zadruge.

stora za nove, večje stroje, stiskalnice, pnevmatična kladiva, kovaške stroje in hidravlične stiskalnice. Tu v kovačnici bodo skoraj obdelovali velike kose jekla, težke tudi do 10 ton. Do konca 1951. leta bodo zgradili tudi novo valjarno, na ruševinah stare valjarne pa bo zrasla še druga dvorana nove kovačnice. Takrat bodo do guštanjski kovači, ki so že sedaj krepko udarili po jeklu, nakovali petkrat več, kakor doslej v starih obratih.

Letos bo gotova tudi prva polovica jeklarne. Temelji bodo dobili svoje jeklene ogrodje, ki bo vmes sprejelo mnogo, mnogo stekla. Do konca petletke se bo jeklarne razširila čez prostor, ki ga bodo pridobili z rušenjem drugih dveh starih obratov. Večino dela v jeklarni bodo opravili stroji. Težki žerjavi bodo polnili nove Martinove peči visokofrekvenčne električne peči pa bodo guštanjskim železarjem omogočile proizvodnjo najrazličnejših novih vrst jekla.

Nova jeklarne bo dajala mnogo več surovega jekla. Tudi delo v njej bo lažje, kajti za eno tona proizvodnega jekla bo potrebno kar še enkrat manj delovnih ur, kakor so jih morali delavci napraviti v stari jeklarni. Proizvodi guštanjske železarne so iz najkvalitetnejšega jekla. Izdelujejo najodpornije strojne dele za drobilce in mlne v cementarnah in to-

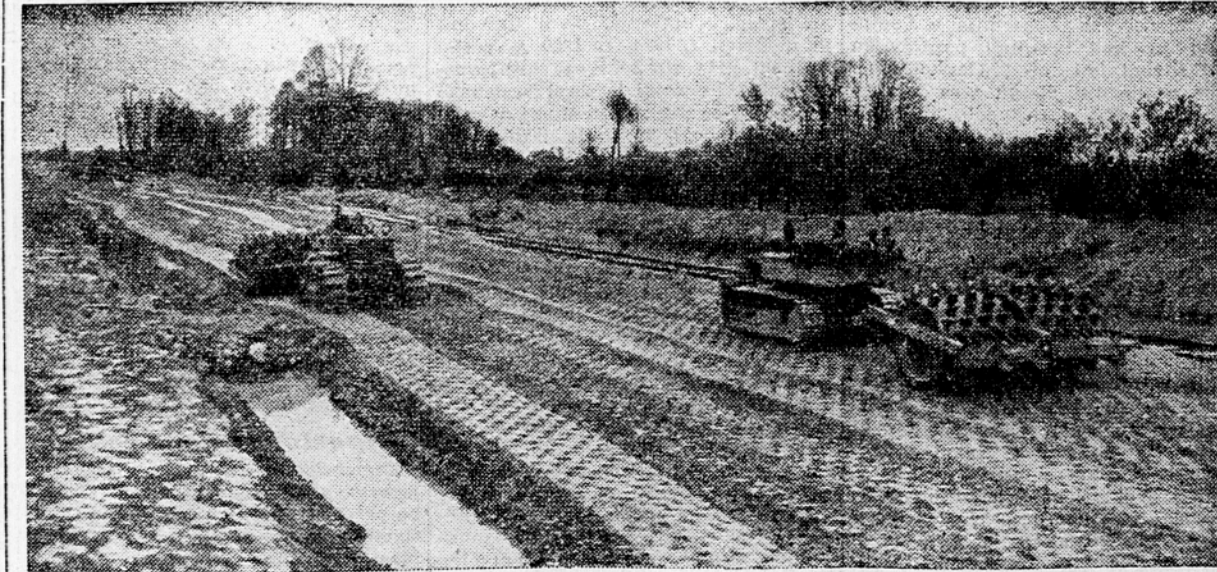
varnah karbida. V bodoče bo nova guštanjska železarne proizvajala še druge vrste specialnega jekla, odporne tudi proti visoki temperaturi. Iz jeklarne bodo pošiljali naši težki industriji razen prvotnega orodnega jekla tudi rezila za stružnice, za rezkalne in druge stroje. Proizvajali bodo tudi jeklo za kroglične ležaje, za nov proizvod, katerega so naši delavci in strokovnjaki prav kar uvrstili med izdelke domače težke industrije.

Srce guštanjske železarne, ki se bo uvrstila med najmodernejše v Srednji Evropi, bo na drugi strani Meže. Skoraj bosta v obratu dva nova moderna parna kotla in pet novih plinskih generatorjev. Ze letos bodo v kovačnici in drugih obratih prejimali od tod zadosti stisnjene, kompromirane zraka. Sodobno preurejajo čistilnico jeklenih odlivkov. Višji pritisk vode v novih napravah bo omogočil 50 kratno povečanje dosežan je delovne storilnosti delavca. Ljvski pesek pa bodo lahko dalje uporabljali za nove kalupe. Vsi ti novi stroji in nove naprave bodo omogočile lažjo hitrejšo in precej cenejšo proizvodnjo guštanjske železarne.

Nova tovarna zahteva novo delovno silo, zahteva mnogo več stanovanj, ki morajo biti primerna in zadosti velika. Nad Mežo, na ravnini obdani z gozdom, že stoji prvi 4 stanovanjski blok — zametek nastajajočega mesta guštanjskih železarjev. Do konca petletke bodo tu zrasla nova stanovanja za 1500 delavcev. Na tem koncu Guštanjja bodo med vrtovi in nasadi zgradili še druge stavbe: šolo, kino dvorano, sindikalni dom, jasli in otroške domove ter potrebne prodajalne.

V načrtih pa za izgraditve guštanjske železarne pa so še mnogi drugi obrati. Hkrati z novo železarno bodo zgradili laboratorij za raziskovanje sestave in trdnosti vseh vrst jekla. Zgradili bodo moderno valjarno in tudi tovarno za najrazličnejše izdelke iz jekla.

Velikanski transformator na Mariborskem otoku že obratuje. Preteklo nedeljo so v hidrocentrali na Mariborskem otoku prvi vključili v obratovanje velikanski transformator z zmogljivostjo 50.000 kilovolt-amperev, ki transformira električni tok od 10.000 na 110.000 voltov za nadaljnji prenos po visokonapetostnem daljnovodu. Kakor je znano, so ta transformator, ki je največji v naši državi, izdelali in montirali delavci tovarne »Rade Končar« v Zagrebu. Pri tem so 70% delov transformatorja izdelali doma. Naloga, ki so jo izvršili delavci tovarne »Rade Končar« je tem pomembnejša, ker niso imeli prav nobenih izkušenj pri gradnji tako velikanskih električnih strojev in so se morali spriti učiti. Tudi pri montaži so pokazali veliko iznajdljivosti, ker niso imeli na razpolago potrebnih naprav za montiranje. Navzlic temu so svoje delo odlično opravili.

Vzdolž vse trase avtomobilske »Ceste bratstva in enotnosti« so v soboto objavili splošno tekmovalje mladinskih delovnih brigad do rojstnega dneva naše socialistične domovine — do 29. novembra. To tekmovalje je napovedala 3. kopaoniška petkrat udarna brigada, pobudo pa je takoj sprejel glavni štab mladinskih delovnih brigad. Partijski, mladinski in strokovni voditelji gradbenih del so se nato sestali in proučili vse naloge, ki jih je treba še izvršiti, da bo ta največji gradbeni objekt naše petletke do konca letošnjega leta izročen prometu. Graditelji avtomobilske ceste morajo do končne dovršitve vseh del še vgraditi v nasipe 135.000 kubikov zemlje in izdelati 31 km betonskega, 32 km asfaltnega in 13 km iz kock tlakovnega cestnišča ter 59 km makadamskih dovolz cest, prav tako morajo še dovršiti več mostov in velik vladki pri Novski S pevočanim delovnim poletom bodo mladinske delovne brigade v počastitev Dneva republike napele vse sile, da dosežejo končno zmago.

Grški problem pred političnim odborom OZN

Treba je zavzeti jasno stališče v zvezi s stanjem v Grčiji

Dr. Bebler o nasilstvih nad makedonsko narodno manjšino v severni Grčiji

New York, 25. oktobra. (Tanjug). Ker akcija za pomirjenje ni uspeła, je začel politični odbor zopet razpravljati o tako imenovanem grškem vprašanju.

Sef sovjetske delegacije Višinski je opozoril, da se v Grčiji nadaljujejo nasilstva. Navedel je primer osmih znanih demokratov, ki so se v svetovni vojni proslavili z borbo proti okupatorjem, sedaj pa jih je atensko sodišče obsodilo zaradi njihovega demokratičnega prepričanja na smrt. Sovjetska delegacija je zaradi tega predlagala političnemu odboru resolucijo, v kateri se poziva atenska vlada, naj ne izvrši smrtnih obsodb nad omenjeno osmorico.

Delegati Poljske, CSR, Ukrajine in Bele Rusije so podpirali sovjetski predlog.

Predstavniki atenske vlade Pipinelis je poskušal dokazovati, da v Grčiji sploh ni nobenih nasilstev in da uporabljajo ostre ukrepe samo proti raznim agentom obveščevalnih služb, proti teroristom itd.

Nato je spregovoril član jugoslovanske delegacije dr. Aleš Bebler, ki je izjavil:

Navedel bom samo en konkreten primer nasilstva nad makedonsko narodno manjšino, da boste videli, kaj se tam dogaja. V mestu Lerinu, ki leži v pokrajini, kjer prebivajo pripadniki makedonske narodne manjšine, se je moral 22. avgusta zavarovati pred sodicem 72 oseb iz slovarske vasi Seravice. Vse so bile obtožene, da so na ta ali oni način sodelovale v partizanskem gibanju. Glavna priča je bil neki policijski major mesta Lerina. Splošno mnenje prebivalstva je, da je ta proces organizirala policija. Glavni dokaz obtožbe je bila neka lista, na kateri so bili podpisani večine obtoženih. Pri vsakem podpisu so bile neke številke. Med obravnavo so poskušali dokazati, da so podpisniki zbirali denar za demokratsko armado. Toda vsa vas ve, da gre le za listo podpisnikov, ki so dali svoje prispevke za gradnjo vodovoda v vasi. Obsodba je bila izrečena 22. avgusta. Od 72 obtoženih jih je bilo 51 obsojenih na smrt, 11 na do smrtno prisilno delo, 8 pa na lažje kazni. Med obtoženci je bilo tudi več starejših mož in žensk.

Ta dogodek dokazuje, da gre tu za zatiranje in množične represalije, ki jih ni mogoče opravičiti niti z vojaškega, niti s kakšnega drugega stališča.

Med obravnavo so poskušali dokazati, da so podpisniki zbirali denar za demokratsko armado. Toda vsa vas ve, da gre le za listo podpisnikov, ki so dali svoje prispevke za gradnjo vodovoda v vasi. Obsodba je bila izrečena 22. avgusta. Od 72 obtoženih jih je bilo 51 obsojenih na smrt, 11 na do smrtno prisilno delo, 8 pa na lažje kazni. Med obtoženci je bilo tudi več starejših mož in žensk.

Ta dogodek dokazuje, da gre tu za zatiranje in množične represalije, ki jih ni mogoče opravičiti niti z vojaškega, niti s kakšnega drugega stališča.

Izpolnili so letni plan

Mnogo prej kakor lansko jesen se letos množji vrsta podjetij, ki so skoraj četr let pred rokom izpolnili letni proizvodni plan, čeprav v naši državi ni podjetja, ki ne bi imelo letne višje in po večini znatno višje planske naloge kakor lani. Če naši delovni kolektivi navzlic temu mnogo pred časom izpolnjujejo svoje dolžnosti do skupnosti, tedaj je to pač najbolj zgovoren dokaz, kako so se že od začetka leta potrudili izpolnjevati dnevne in mesečne planske naloge in kako s preseganjem planskih nalog odgovarjajo tistim, ki klevetajo naše narode, našo Partijo in tovariša Tita.

Med podjetji v Sloveniji je Tovarna za proizvodnjo kemičnih izdelkov v Celju že konec septembra izpolnila letni plan po količini. V oktobru so izpolnili letno plansko nalogo v mariborski livarni in v tovarni kmetijskega orodja v Batujah na Gorškem. Plan sta izpolnili žagi St. Peter na Krasu in Radohova vas, kakor tudi podjetje Slovenija, avtopromet v Ajdovščini.

V Ljubljani je sredi oktobra izpolnila pivovarna Union svoj letni plan

Jugoslavija je dala 1500 ton pšenice za otroke na Srednjem vzhodu

V zvezi s sklepom vlade FLRJ, da bo dala mednarodnemu otroškemu fondu za pomoč otrokom pri Združenih narodih prispevek 15 milijonov dinarjev, sta se glavni stan mednarodnega otroškega fonda v Parizu in misija mednarodnega otroškega fonda za Jugoslavijo v Beogradu obrnila večkrat na koordinacijski odbor za dodelitev hrane Mednarodnemu otroškemu fondu pri komiteju za socialno skrbstvo vlade FLRJ s prošnjo, da bi del prispevka prispeval v žito (pšenici) za otroke na Srednjem Vzhodu, kjer vladajo težavne razmere glede prehrane otrok.

Vlada FLRJ je ugodila tej prošnji in odobrila v ta namen 1500 ton pšenice. Te dni je bil podpisan sporazum med podjetjem za izvoz in uvoz kmetijskih prehranskih proizvodov »Agroprodukt« in misijo mednarodnega otroškega fonda za Jugoslavijo v Beogradu v zvezi z dobavo te pšenice.

lišča. Gospod Pipinelis je v svojem govoru dokazoval, da so žrtve represalij bolj ali manj škodljivi elementi, agenti tujih služb, nameščenci inozemskih poslanstev in konzulatov, katerih zadržanje med okupacijo je bilo bolj ali manj sumljivo. Kaj pa pravi gospod Pipinelis k slučaju, ki sem ga pravkar omenil. Tu gre za 72 prebivalcev male vasi, preproste kmete, moške in ženske. Ali so morda to tudi agenti in škodljivi ljudje?

Jugoslovanska delegacija je mnenja, da mora politični odbor končno jasno povedati, ali je stališče atenske vlade nasproti narodnim manjšinam pravilno ali ne. Sprejeti moramo bodisi sovjetski predlog, izpopolnjen z dodatkom, ali pa predlog, ki bi ga v tem smislu predložila kakšna druga delegacija. Sprejeti moramo jasno besedilo in nedvomno izraziti svoje mišljenje.

Po Beblerjevem govoru sta se delegata ZDA in Nove Zelandije izrekla proti predloženi resoluciji, vendar pa nista mogla zanikati dejstva, da se izvajajo nasilstva nad grškim ljudstvom. Delegata Kanade in Avstralije sta zahtevala, naj se ne razpravlja več o predloženi resoluciji, ampak takoj glasuje.

Na današnji seji se je nadaljevala razprava v tako imenovanem grškem vprašanju. Delegati Francije, V. Britanije, Belgije in Salvadorja so odkrito nastopili proti človekoljubnim predlogom za rešitev osmih znanih grških demokratov, ki jih je atenska vlada obsodila na smrt. Izjavili so, da so obljube grškega delegata, ki je izjavil, da so baje preložili izvršitev smrtnih obsodb nad omenjenimi grškimi demokrati, zadostno poročstvo, ki dokazuje, da grška vlada spoštuje človeške pravice in da torej ni razloga, da bi politični odbor poslal grški vladi poseben poziv. Mehški predstavnik Pedro de Alba je poudaril, da so navedli v razpravi številni delegati, predvsem pa jugoslovanski delegat, dejstva o praviem stanju v Grčiji.

Toda kljub temu, da je stanje v Grčiji nenormalno, je mehški predstavnik izjavil, da meni, da politični odbor nima pravice, neposredno se obrniti na grško vlado in od nje zahtevati, naj ne ustrelj omenjenih osem znanih grških demokratov, ki jih je atensko sodišče obsodilo na smrt. Kolumbijski predstavnik je predlagal, naj bi namesto sovjetske resolucije, v kateri se poziva atenska vlada, naj ne izvrši smrtno kazni nad osmimi znanimi demokrati, pozvali vse vlade na svetu, naj v prihodnje ne izrekajo več smrtnih kazni nad političnimi zločinci. Razprava se nadaljuje.

proizvodnje kvasa, v Novi Gorici pa velika opekarna »Rdeča zvezda«. Prejšnji teden pa sta izvršili svojo plansko nalogo mariborska mestna pilarna kot prvo komunalno podjetje Maribora, v Ljubljani pa Triglavsko tiskarna.

Tudi izven Slovenije je čedalje več delovnih kolektivov, ki so mnogo pred časom izpolnili svojo obveznost do skupnosti. Na Hrvatskem je najprej izpolnila plan livarna železarne v Sisku, in sicer v tekmovalju z livarno železa in temperalitine v Kikindi, ki je malo kasneje dosegla letni plan. V Zagrebu so se kmalu pridružili kolektivi zagrebške pivovarne, tovarna »Kona«, »Sila« in »Metalbalkelit«, prejšnji teden pa se tekstilna tovarna »Zora«, tovarna kozmetičnih proizvodov »Neva« in tiskarna »Tipografija«, v Karlovcu je izvršila plan tekstilna industrija »Korduna«, v Cakovcu Medjimurska industrija trikotaže, v Daruvaru pivovarna in v Sisku industrija vretja in tovarna kisa.

Tudi v Dalmaciji je vrsta kolektivov, ki se lahko ponašajo, da so že izpolnili svojo letno nalogo. Več kakor 100 dni pred rokom je izvršil plan kolektiv podjetja za pridobivanje laporja in boksita »Tupina«, rudnik boksita v Drveniku pa je sledil nekaj dni kasneje, prav tako industrijsko podjetje »Primorka« v Splitu in tovarna likerjev »Maraska«. Med rudniki barvastih kovin je prvi izpolnil svoj plan rudnik antimonove rude s topilnico v Zajači.

Med velikimi bosanskimi podjetji je te dni izpolnil svoj letni plan največji kolektiv kemične industrije v tej republiki, kolektiv »Elektrobosnea«. Ko je ta kolektiv poleti prejel prehodno zastavo zvezne vlade, se je zavezal, da bo letni plan izpolnil 40 dni pred rokom. V resnici pa ga je izpolnil 70 dni pred koncem leta.

V Makedoniji je prvi izpolnil svoj letni plan kolektiv podjetja za eksploatacijo in predelavo slujde v Prilepu. Kmalu je sledil kolektiv velikega rudnika kromove rude »Raduša«, ki sta se mu še pridružila rudnik kromove rude Lojane pri Kumanovem in rudnik kromove rude Brezjoce pri Prištini.

Je pa še dolga vrsta manjših podjetij, zlasti podjetij lokalne industrije, ki jim je uspelo več kakor dva meseca pred rokom izpolniti svojo častno dolžnost.

Delo Organizacije Združenih narodov

Razprava o pravicah in dolžnostih držav

Stališče jugoslovanske delegacije je obrazložil dr. Bartoš

New York, 25. okt. (Tanjug). V odobru za pravna vprašanja so začeli razpravljati o načrtu deklaracije za pravice in dolžnosti držav, ki ga je Generalni skupščini predložila delegacija FLRJ, in o načrtu deklaracije, ki ga je izdelala komisija za razvoj mednarodnega prava skupno z nekaterimi dodatnimi predlogi k temu načrtu.

Na današnji seji pravne odbora je delegat FLRJ dr. Milaš Bartoš navedel razloge, ki so pripravili delegacijo FLRJ do tega, da je dostavila deklaracijo o pravicah in dolžnostih držav. Dejal je med drugim:

Ustanovna listina Združenih narodov in drugi mednarodni akti, ki ustvarjajo podlago za ureditev odnosov med državami, določajo samo splošna načela. Po teh načelih morajo države živeti med seboj v miru in spoštovati suverenost enakovredne pravice narodov do samoodločbe ter do nemotenega notranjega življenja. Noben član Združenih narodov danes ne zanika odkrito upravičenosti teh načel. Toda čeprav se ta načela poudarjajo, nam stvarnost dokazuje, da dejanja in besede niso vedno v skladu.

Načela, ki so v Ustanovni listini, moramo ne samo znova slovesno razglasiti, temveč jih tudi podrobneje obdelati. To je nujno potrebno, ker lahko kršitve teh načel ogrozijo mir.

Za sedaj se ni moglo odstraniti pritiska pa tudi ne napada v odnosih med državami samo s tem, da ju prepovemo. Pritisk in napad bo mogoče odstraniti samo tedaj, če se bodo vse vlade praktično odpevale vsiljevanja svoje volje drugim narodom in drugim državam. Toda ne živimo še v takih časih. Z enostavno razglasitvijo deklaracije ne bomo spremenili zgodovinskih zakonov pa tudi ne prepričili tle ali oni vladi, da bi se odpevala nedemokracijskim odnosom med državami. Vendar bi taka deklaracija na eni strani otežila morebitnim napadom, da bi pred svojimi narodi upravičili napad s hinavskimi frazami, na drugi strani pa bi omogočila širokim ljudskim množicam točno kvalificirano ravnanje napadalnih vlad ter jim pravčasno preprečiti napad.

Sprejem deklaracije o pravicah in dolžnostih držav, v kateri bi z natančnimi nedvoumnimi pravnimi kvalifikacijami obsodili vsa tista dejanja, ki so prepovedana v medsebojnih odnosih med državami, ne bi samo preprečeval napada, temveč bi bil hkrati tudi pogoj za boljše delovanje organov Organizacije Združenih narodov v njeni borbi za razkrinkanje in preprečenje vsakega napada.

Dejstvo je, da je danes na svetu več držav, ki so žrtve tega ali onega pritiska. Stevilne od teh držav bi se znašle s sprejetjem take deklaracije v veliko ugodnejšem položaju, ker bi lahko lažje in utemeljeneje razložile pred OZN in pred svetovno javnostjo tisto, kar ogroža njihovo neodvisnost, zmanjšuje njihovo suverenost enakovrednost in ogroža njihov mirni razvoj. Taka deklaracija bi okreplila zaupanje v Združene narode, zaupanje v pravo vlogo OZN v borbi za splošni mir in varnost.

Da pa bi taka deklaracija ustrezala svojim nameni, mora biti popolna. Ne sme se omejevati na splošno formulacijo nekaterih načel in se izogibati njihovi konkretni vsebini. Ustrezati mora zahtevam problematike, ki jo vsiljuje sedanja zgodovinska stvarnost in mora gledati na to stvarnost uporabiti temelj-

na načela v smislu Ustanovne listine Združenih narodov.

Delegacija FLRJ meni, da predlog deklaracije o pravicah in dolžnostih držav, ki ga je stavila komisija za mednarodno pravo, ne ustreza, čeprav vopredni resno delo in prispevek za napredni razvoj mednarodnega prava v celoti svoji nalogi. Zato je delegacija FLRJ sklenila predložiti protipredlog k omenjeni deklaraciji, da bi v celoti izpolnili svoje dolžnosti v borbi za mir, varnost in mednarodno sodelovanje.

Na večerajšnji seji so predstavniki Francije in Velike Britanije zavzeli negativno stališče do sprejetja deklaracije. Predstavniki Kube, Kanade, Argentine, Kolumbije, Filipinov, republike San Domingo in Peruja pa so jugoslovanski načrt deklaracije večinoma ugodno ocenili. Argentinski delegat je zahteval, naj bi načrt deklaracije, ki ga je izdelala komisija za mednarodno pravo, izpolnili z načeli jugoslovanskega načrta.

Proslava Dneva Združenih narodov v Lake Successu

V ponedeljek je Generalna skupščina Združenih narodov slovesno proslavila 24. oktober — Dan Združenih narodov. Slovesna seja Generalne skupščine je bila pod milim nebom na prostoru, kjer so začeli graditi palačo OZN. Ob tej priložnosti so govorili predsednik Generalne skupščine Romul, predsednik ZDA Truman, generalni sekretar OZN Trygve Lie ter drugi visoki funkcionarji OZN in ZDA. Poudarili so pomen OZN za ohranitev miru in varnosti na svetu ter naglasili nujnost, da se izboljšajo odnosi med državami.

Delegacija nacionalnega odbora FLRJ za obrambo miru odpotovala v Rim

Beograd, 26. okt. (Tanjug). Delegacija nacionalnega odbora Jugoslavije za obrambo miru je danes odpotovala na plenum Svetovnega kongresa pristane miru, ki bo zasedal od 28. do 30. t. m. v Rimu. V delegaciji so: dr. Josip Vidmar, predsednik nacionalnega odbora, Cedomir Minderović, sekretar in člana odbora Miša Pavičević in Jure Kaštelan.

Danes je odpotovala iz Beograda tudi delegacija pravnikov FLRJ, ki se bo udeležila IV. mednarodnega kongresa demokratičnih pravnikov v Rimu. Na čelu delegacije je Miloš Minić, javni tožilec LR Srbije, člani pa so Marjan Vivoda, namestnik javnega tožilstva FLRJ, dr. Zarko Vimpulski in predsednik oblasnega sodišča Zagreb, dr. Jovan Djordjević, profesor pravne fakultete v Beogradu, Mihajlo Djordjević, predsednik vrhovnega sodišča LR Srbije, dr. Radomir Lukić, docent pravne fakultete v Beogradu, Lazar Mojsav, javni tožilec LR Makedonije in dr. Maks Snuderl, profesor pravne fakultete v Ljubljani ter sekretar delegacije Borko Stošić, sekretar Združenja pravnikov FLRJ.

Glavna točka dnevnega reda kongresa je referat delegata ZSSR: Izpolnjevanje mednarodnih obveznosti kot nujen pogoj za mirno sodelovanje med narodi. Delegacije Združenja pravnikov posameznih držav bodo poročale o naslednjih temah: Borba za enakost pravic narodov in borba za neodvisnost in demokratične svobodine kolonialnih, polkolonialnih in odvisnih dežel.

Gonja proti partizanom v Italiji

Rim, 25. okt. (Tanjug). Sodišče v Reggio d'Emilia je obsodilo poveljnika bivše italijanske partizanske enote in predsednika Združenja partizanov Didima Meraccija, ker je zabil papeža in »ni spoštoval zakonov, na dve leti zapora. Partizani v Rimu podurjajo, da je to najnovše izvalno dejanje proti predstavniku italijanskih partizanov samo člen v verigi gonje italijanske reakcije proti bivšim partizanom.

Dejstvo je, da je danes na svetu več držav, ki so žrtve tega ali onega pritiska. Stevilne od teh držav bi se znašle s sprejetjem take deklaracije v veliko ugodnejšem položaju, ker bi lahko lažje in utemeljeneje razložile pred OZN in pred svetovno javnostjo tisto, kar ogroža njihovo neodvisnost, zmanjšuje njihovo suverenost enakovrednost in ogroža njihov mirni razvoj. Taka deklaracija bi okreplila zaupanje v Združene narode, zaupanje v pravo vlogo OZN v borbi za splošni mir in varnost.

vprašan e Leopoldove vrnitve na prestol je zaostriło politično krizo v Belgiji

Bruselj, 25. okt. (Tanjug). Politična kriza v Belgiji se zaradi novih poskusov reakcije, da bi se bivši kralj Leopold vrnil na prestol, znova zaostrojuje. Predsednik vlade krščanski socialist Gaston Ejskens je pred kratkim obiskal bivšega kralja Leopolda v Švici in se z njim dalj časa posvetoval. Takoj po vrnitvi iz Švice je pred parlamentom sprožil vprašanje izvedbe ljudskega glasovanja o vrnitvi bivšega kralja Leopolda na prestol.

Kakor je znano, je letošnja kriza belgijske vlade, ki je trajala približno 8 tednov, nastala prav v zvezi s tem vprašanjem. Katoliški večini v parlamentu je tedaj uspelo rešiti krizo vlade šele po objavi, da za določen čas ne bodo načelnaj vprašanja Leopoldove vrnitve na prestol.

Najnovjša spletkasta reakcija je nastala na odpor in ostro obsodbo napredne javnosti in demokratičnih političnih strank. Politbiro CK KP Belgije je objavil resolucijo, v kateri odločno graja nakano, da bi se izvedlo ljudsko glasovanje o zopetnem ustoličenju bivšega kralja Leopolda. KP Belgije je odločno proti temu, da bi prišel na krmilo človek, ki ga potrebuje reakcija, da bi lahko izvedla svojo politiko socialnega nazadovanja in vojnih priprav.

Izvedbi ljudskega glasovanja nasprotuje tudi socialistična stranka, katere predstavniki niso hoteli stopiti v zadnjo Ejskensovo vlado, ki jo sestavljajo katoliški in liberalci.

Generalni sekretar OZN Trygve Lie je položil temeljni kamen bodočega stalnega sedeža OZN. Na temeljnem kamnu je napisano v angleščini, francosčini, kitajščini, ruščini in španščini: »Združeni narodi«, v temeljni kamen stalnega poslopja OZN je položeno besedilo Ustanovne listine OZN ter besedilo deklaracije o človeških pravicah.

Mučilnice za »prevzgojo sumljivih« oseb v Grčiji

Atene, 25. okt. (Tanjug) V monarhofašistični Grčiji je dobil veljavo tako imenovani zakon o nacionalni prevzgoji. Ta ukrep pomeni dejansko reorganizacijo koncentracijskih taborišč na otoku Makronizosu in ustvarjanje novih mučilnic, v katere pošiljajo ujete borce demokratične vojske, antifašiste in druge osebe, ki so iz kakršnihkoli razlogov nezahvalne ali sumljive monarhofašističnim oblastem.

Generalni tajnik desničarske-socialistične stranke Cirimakos je ob komentarju tega zakona poudaril, da lahko krajevne komisije za varnost na prijavo policijskega agenta odvzamejo svobodo in pošljejo na »prevzgojo« za krajšo, daljšo ali doživetjsko dobo slehernega državljanja, ki ga označijo kot sumljivega. To velja tudi za obsojence, ki so prestajali kazen, če jih oblasti smatrajo za nevarne ali sumljive.

Pred dnevi so deportirali 1200, nato pa še 600 političnih pripornikov v neko vojaško taborišče, kjer jih pretepavajo, da bi jih moralno strli in prisilili k izjavi, da se odrekajo Komunistični partiji. Pet pripornikov je zaradi pretepavanja umrlo, eden pa je napravil samomor.

PO SVETU

Zemljepisni podatki o rdeh Nemčijah. Po razdelitvi Nemčije in osnovanju dveh val izgledajo zemljepisni podatki za oba predela tako: Zahodna Nemčija ima površino 255.000 kv. km in približno 45 milijonov prebivalcev, osnova gospodarstva je v industriji. Vzhodna Nemčija ima 121.000 kv. km in približno 17 milijonov prebivalcev; gospodarska osnova je pretežno poljedelska.

Gradnja ladij. Iz pregleda gradnje novih ladij je razvidno naslednje razmerje: Izmed 1007 ladij s tonažo nad 1000 brutto registrskih ton, ki so sedaj v gradnji v večjih pomorskih državah, je na prvem mestu Velika Britanija s 422, Švedska s 159, Francija z 71, ZDA s 64 in Japonska s 27 ladjami.

Sovjetske ladje na Južnem tečaju. Znani raziskovalci Antarktike ameriški admiral Byrd je objavil, da je skupna sovjetskih ladij obiskala nekatera področja ob Južnem tečaju. Po Byrdovi izjavi sovjetske ladje niso bile označene z imeni, s seboj pa so imele večje število letal.

Francoska trgovska mornarica. Po podatkih ministrstva za trgovsko mornarico ima francosko trgovsko brodnico sedaj 646 ladij s skupno 2.682.000 brutto registrskih tonami. Poleg tega je 17 ladij s skupno tonažo 132.67: b. r. ton v gradnji.

ki ga je izdal od l. 1932 do l. 1940. Tik pred začetkom zadnje vojne je bila dotiskana njegova »Lingvistika«. Opozorjam, da je prav te dni izšla prva povojna številka »Našega jezika«. Posebej zaslužen je dr. Belić tudi za pravopisna vprašanja. Svoj pravopis je uveljavil l. 1924. L. 1930 je postal službeni pravopis srbskega književnega jezika. Po vojni je zbral in deloma napisal vrsto razprav in študij o Vuku in njegovi dobi, ki jih je tiskal v nekaj knjigah.

Obsodba skupine vohunov na Češkoslovaškem

Praga, 25. okt. (Tanjug) Senat državnega sodišča v mestu Louni na Češkoslovaškem je izrekel sodbo v procesu proti članom tajne vohunske in teroristične organizacije. Glavni krivci J. Hrofejski, K. Novotny, V. Klement in J. Plzak so bili obsojeni na smrt, štirje na dosmrtno ječo, drugi pa na 4 do 25 let ječe. Skupina je volunhala v korist neke tuje velesile, organizirala je atentate na vodilne osebe in nezakonito spravljala češkoslovaške državljane čez mejo.

Te dni je dal pomembno izjavo iz izpoved o jezikoslovnem delu pri nas. Med drugim je povedal tudi tole: »Puščajoč ob strani, da o tem, kar sem delal zadnjih petdeset let, sodojo drugi, toda zvest svojemu stalnemu življenjskemu načelu, gledati naprej in ne nazaj, bi dejal, da me v bodočnosti čaka še veliko dela. To ni zlagana skromnost, ki govori ta trenutek, ampak je trdno spoznanje, da se zaradi stanja, v katerem je naša znanost bila, nekatera dela niso utegnula načeti brez drugih predhodnih del. Včasih so ta predhodna dela odvedla človeka daleč od neposredno postavljene cilja, toda nujno je bilo, opraviti jih. Tako je moje delo o narečjih, moja številna manjša in večja dela s področja sintakse, ki so me pripeljala do tega, da sem napisal knjigo o naravi in razvoju jezika, vse to in še marsikaj drugega je samo okvirni plan za izdelavo zgodovine našega jezika, ki je v glavnih točkah že zdavnaj gotova, za izdelavo nove znanstvene sin-

take in znanosti o gradnji besed, ki leže pred menoj v omlomkih in katere je treba združiti v celoti. Vse to in še marsikaj je treba dovršiti: prvič zato, da bi bilo objavljeno delo onim, ki pridejo za nami, drugič pa zato, da ostane sled razumevanja in razlaganja dejstev, kakršna so v zadnjih petdesetih letih v resnici v nas živela in da bi bil s tem dan neposredni delež zgodovini naše duhovne kulture. To smo dolžni sebi in svojemu ljudstvu.«

Zdi se mi, da akademik Belić ni mogel lepše označiti svojega visokega znanstvenega jubileja, kakor ga je v soboto dopolnil, ko je govoril, zahvaljujoč se tovarištem in učencem na beograjski univerzi: »Moja edina želja je, da vam vsem skupaj postopoma izročim gradivo in probleme o jeziku, tako da sčasoma iz mojih starčevskih rok vse to preide v vaše mlade in krepe roke.« T. P.

Sovjetski diplomatski slovar v popravljeni izdaji

Ni dolgo, ko je v Moskvi izšla druga izdaja prvega zvezka »Diplomatskega slovarja«, ki vsebuje skratke podatke o največjih diplomatih in državnih različnih držav. Podrobnejši pregled nekaterih strani pokaže, da so v drugi izdaji marsikaj popravili. Ti popravki nam postanejo takoj razumljivi, če primerjamo oba datuma tiskanja: prva izdaja je bila tiskana pol leta pred objavo resolucije Informbroja, druga izdaja pa je bila poslana v tiskarno dva dni pred njeno objavo ali tri mesece po prvem pismu, ki ga je VKP(b) poslala Centralnemu komiteju KP Jugoslavije...

Kot Jugoslovane nas v prvi vrsti zanima, kaj piše prvi zvezek »Diplomatskega slovarja« o naši državi in o naših ljudeh. Najprej iščemo pod črko B, kjer upamo, da bomo našli podatke o Josipu Brozu - Titu. V prvi izdaji je napisano samo naslednje: »Broz - Tito, gledi Titov. V drugi izdaji ne nasledimo niti te skromne beležke.

Pod črko J najdemo dva kratka življenjska opisa Jovana Jovanovića in Bogoljuba Jeftića. Prvi je imel veliko besedo v stari srbski diplomaciji in je vsekakor primerno, da je njegovo ime omenjeno v takšnem slovarju. Toda na kak način je Bogoljub Jeftić zasel med »največje« diplomate in državnike, je povsem nerazumljivo, saj ga tudi v Moskvi morajo poznati, saj je kot zagriženega protidemokratskega politika in kot največjega prijatelja ruskih emigrantov, ki so se gnetli okrog Aleksandrovega prestola.

Pod črko K najdemo v prvi in drugi izdaji življenjski opis Edvarda Kardelja. Toda ta dva življenjska opisa se ponekod tako razlikujeta, da je vredno nekaterih dele ponatisniti.

V prvi izdaji: »Edvard Kardelj (rojen 1910), jugoslovanski državnik in diplomat. Za druge svetovne vojne je bil eden izmed voditeljev narodno osvobodilnega gibanja v Jugoslaviji.« V drugi izdaji samo: »Edvard Kardelj (rojen 1910), jugoslovanski državnik in diplomat.«

Ta korektura je zelo značilna. Odkar so sovjetski voditelji začeli nestranno gonjo proti Jugoslaviji in njenim narodom, uradna sovjetska publicistika sploh ne sme več omenjati narodno osvobodilnega gibanja v Jugoslaviji. Za nekatero sovjetsko voditelje narodno osvobodilne borbe v Jugoslaviji — ni bilo, ali bolje — ne bi smelo biti!

Drugi primerjava Kardeljevega življenjskega opisa v obeh izdajah ni nič manj zanimiva.

V prvi izdaji: »... Od leta 1943 je bil Kardelj namestnik predsednika Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije, zatem pa, po izgonu okupatorja, namestnik predsednika ministrskega sveta...«

V drugi izdaji: »Od leta 1943 je bil Kardelj namestnik predsednika Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije, zatem pa, ko je Sovjetska armada osvobodila Jugoslavijo, namestnik predsednika ministrskega sveta...«

Po informbirojski logiki so zaključki silno enostavni: narodno osvobodilne borbe v Jugoslaviji sploh ni bilo in potem takem — tudi izgona okupatorja ne bi smelo biti. Tako je uredništvo slovarja popravilo svoj smrtni greh iz prve izdaje in v drugi izdaji avtoritativno pripisalo vse zasluge samo Sovjetski armadi.

Ze iz teh primerov vidimo »znanstveno-informativno« metodo, ki se je poslužujejo uredniki »Diplomatskega slovarja« s sedanjim zunanjim ministrom Sovjetske zveze — Andrejem Višinskim, ko po svojem okusu in zaradi trenutnih potreb krojijo zgodovino.

S pogozdovjem goličav dvigamo bogastvo in obrambno moč naše države

Na slavnostni konferenci aktivov Ljudske mladine zveznih ustanov so ocenili uspehe, ki so jih brigade te mladine dosegle med svojim tekmovanjem v počastitve pete obletnice osvoboditve Beograda. Kot najboljši je bil ocenjen aktiv ministrstva za zvezno lahko industrijo in priznana mu je bila prehodna zastavica, zastavico najboljših mladinskih brigad pa je dobila brigada »Dvajset« sedmi marea, ki jo tvorijo mladi uslužbeni

Zaključek kongresa komunalnih delavcev in nameščencev

Drugi kongres Sindikata delavcev in uslužbencev komunalnih podjetij in ustanov Jugoslavije je končan. Iz poročil članov uprave je razvidno, da so komunalna podjetja v vsej državi v veliki meri zadostila svojim nalogam in da imajo zelo važno vlogo pri izvršitvi petletnega plana. Največji uspehi so bili doseženi v tistih komunalnih podjetjih, kjer je dobro sodelovanje med upravami podjetij in sindikalnimi podružnicami. Zelo koristne pobude je dal tudi prvi kongres sindikata.

Kmalu po kongresu je bilo povprečje uvedenih norm komunalnih podjetij 27% od števila zaposlenih delovnih moči, konec lanskega leta pa je to povprečje doseglo že 44%. V največjih komunalnih podjetjih je delalo po normi tudi do 75% delavcev. Med socialističnim tekmovanjem je bilo nad 3000 dobrih predlogov za napredek proizvodnje in za boljše delovne učinke.

Med napakami, ki jih je treba odpraviti, je v nekaterih komunalnih podjetjih nepravilna razvrstitev delovnih moči, poleg tega pa tudi nepravilno odmerjene meze in plače. Tako so na kongresu ugotovili, da so n. pr. v Bitolju tudi kvalificirani mizarji, koljarji in kovači zaslužili na mesec komaj po 2500 din, namesto da bi dobivali urne meze po svojih stroki. V Bitolju so bili nepravilno plačani tudi nekvalificirani delavci. Druga napaka, ki jo je ugotovil kongres, je bila dolgej prenamajna skrb za zaposlitev ženskih delovnih moči, zaradi česar ima-

Ustanovitev sindikalnega odbora za mariborsko oblast

Ustanovno skupščino oblasnega odbora Zveze sindikatov Slovenije za mariborsko oblast so dočakali delovni kolektivi v tovarnah in podjetjih z velikimi delovnimi uspehi. V zadnjih dveh trimesečjih so razglasili 979 udarnikov, 9 izumiteljev, 15 novatorjev in 62 racionalizatorjev.

Do ustanovne skupščine je tekmovalo za višjo storilnost v podjetjih in tovarnah mariborske oblasti 705 delovnih brigad, v katerih je bilo 6300 delavcev. Prvi je začel tekmovati za večji delovni učinek delovni kolektiv tovarne metalnih konstrukcij »Franc Leskošek« v Mariboru. V tem kolektivu tekmuje 23 brigad že tri tedne. Med etnotedenskim tekmovanjem 1700 tkalk v mariborski tekstilni tovarni so izdelali 78.800 m več blaga kot običajno. To predstavlja vrednost dva milijona 310.000 din. Kakovost izdelkov se je med tekmovanjem zboljšala za 15%.

Te kmovanje v vseh podjetjih je raz-

Slavnostna akademija beograjske odvetniške zbornice

Odvetniška zbornica v Beogradu je proslavila 20letnico svojega obstoja s slavnostno akademijo, na kateri so prebrali čestitke predsednika prezidija zvezne Ljudske skupščine dr. Ivana Ribara, ki je bil prej član beograjske odvetniške zbornice. Na akademiji je bil podan referat o vlogi odvetnikov v našem javnem življenju, po diskusiji, katere so se udeležili predstavniki odvetniških zbornic iz vseh republik, pa je bila sprejeta resolucija, ki obsoja informbirojske napade na našo državo. Pozdravni brzojavi so bili poslani predsedstvu zvezne vlade, maršalu Titu in predsedniku vlade LR Srbije. Po akademiji je bila izredna skupščina, ki je izvolila novo upravo od-

Priznanje mladini zveznih ustanov za delovne uspehe

Na slavnostni konferenci aktivov Ljudske mladine zveznih ustanov so ocenili uspehe, ki so jih brigade te mladine dosegle med svojim tekmovanjem v počastitve pete obletnice osvoboditve Beograda. Kot najboljši je bil ocenjen aktiv ministrstva za zvezno lahko industrijo in priznana mu je bila prehodna zastavica, zastavico najboljših mladinskih brigad pa je dobila brigada »Dvajset« sedmi marea, ki jo tvorijo mladi uslužbeni

S pogozdovjem goličav dvigamo bogastvo in obrambno moč naše države

Na slavnostni konferenci aktivov Ljudske mladine zveznih ustanov so ocenili uspehe, ki so jih brigade te mladine dosegle med svojim tekmovanjem v počastitve pete obletnice osvoboditve Beograda. Kot najboljši je bil ocenjen aktiv ministrstva za zvezno lahko industrijo in priznana mu je bila prehodna zastavica, zastavico najboljših mladinskih brigad pa je dobila brigada »Dvajset« sedmi marea, ki jo tvorijo mladi uslužbeni

Jugoslovanska kronika

Zagrebska opera pripravlja Verdijeva Othello. Glavno vlogo Othello bo pel Joža Gostić in hkrati z njo »proslavit« pet in dvajsetletnico svojega umetniškega udejstvovanja. V Beogradu je izšla prva številka nove revije z naslovom »Beograd«, ki je posvečena Komunalnim, družbenim in umetniškim problemom. Prva številka je zelo reprezentativna in bogata ilustrirana. V oktobrski številki novosadskega »Letopisa Matice Srpske« so izšli po-

jo sindikalne podružnice nalogo, da v bodoče takole uravnajo razmerje med ženskimi in moškimi delovnimi močmi v podjetjih: v mestnih vrtinarjih naj bo 50, v prometnih podjetjih do 60, v mestnih ekonomijah do 50, v mestnih kopalnicah do 90, pri mestnih vodovodih do 20% ženskih delovnih moči itd.

Pospešiti in razširiti je treba tudi ideološko-politično udejstvovanje. Od prvega do drugega kongresa je bilo v vseh komunalnih podjetjih sicer okrog 1400 strokovnih in nad 2500 političnih predavanj, so pa še podjetja, v katerih je po 20 in še več odstotkov nepismenih delavcev. Odpravljanje nepismenosti je zelo važna naloga sindikalnih podružnic.

Kongres je poslal pozdrave maršalu Titu, centralnemu odboru Zveze sindikatov Jugoslavije, Svetovni sindikalni federaciji in naši delegaciji na zasedanju OZN. Pozdrav maršalu Titu je zaključen s poudarkom:

S tem, da izpolnjujemo vse naloge, ki sta jih pred nas postavila Ti in naša Partija, ter da gradimo socialistično komunalno gospodarstvo, dajemo primeren odgovor vsem našim obročalkom in poudarjamo, da smo trdno na liniji naše Partije in da bomo vse storili za zmago socializma v naši državi.

Med kongresom so odkrili spominsko ploščo narodnemu heroju Bori Markoviću, tajniku predvojnega sindikata tramvajskih in občinskih uslužbencev Jugoslavije, ki je padel že v začetku osvobodilne borbe v zapadni Srbiji.

Uspesno delo sanitetne inspekcije LR Hrvatske

Sanitetna inspekcija LR Hrvatske je izvršila vse naloge, ki jih je imela leta v načrtu. Med temi nalogami je bila posebno važna organizacija zdravstvene službe na velikih gradbiščih in na delovnih mestih v gozdovih. V začetku letošnjega leta ni bilo ob avtomobilski cesti od Vinkovcev do Novske niti enega studenca s popolnoma prazno pitno vodo. Se pred prihodom prvih brigad so strokovnjaki sanitetne inspekcije določili mesta za kopanje novih vodnjakov. Zdravniki in medicinsko osebje so dobro organizirali zdravstveno službo na vseh sektorjih avtomobilske ceste, pod svojim nadzorom pa so imeli tudi okoliške vasi, v katerih so cepili prebivalstvo proti tifusu. V okoliških vaseh so uničili tudi zalege komarjev.

Z uspehom so organizirali zdravstveno službo tudi na delovnih mestih v gozdovih, pri čemer so imeli samo ponekod v Liku težave zaradi pomanjkanja pitne vode. V Medmurgju je inspekcija posvetila vso skrb pobijanju trahoma in so v teh okrajih samo v enem mesecu pregledali nad 300.000 ljudi.

Ob koncu skupščine je izvolilo 259 delegatov, ki zastopajo 76.000 sindikalnih članov, oblasni odbor za mariborsko oblast ter nadzorno komisijo in sprejelo sklepe za nadaljnje delo sindikalnih organizacij, da se bo zboljšala delovna storilnost in okreplila kulturna ter politična vzgoja širokih množic delovnih ljudi.

zvezne planske komisije in gospodarstvenega sveta. V brzojavki, ki so jo s konference poslali maršalu Titu, je navedeno, da je mladina zveznih ustanov na gradbiščih Novega Beograda opravila nad 75.000 delovnih ur.

Uspesno delo sanitetne inspekcije LR Hrvatske

Sanitetna inspekcija LR Hrvatske je izvršila vse naloge, ki jih je imela leta v načrtu. Med temi nalogami je bila posebno važna organizacija zdravstvene službe na velikih gradbiščih in na delovnih mestih v gozdovih. V začetku letošnjega leta ni bilo ob avtomobilski cesti od Vinkovcev do Novske niti enega studenca s popolnoma prazno pitno vodo. Se pred prihodom prvih brigad so strokovnjaki sanitetne inspekcije določili mesta za kopanje novih vodnjakov. Zdravniki in medicinsko osebje so dobro organizirali zdravstveno službo na vseh sektorjih avtomobilske ceste, pod svojim nadzorom pa so imeli tudi okoliške vasi, v katerih so cepili prebivalstvo proti tifusu. V okoliških vaseh so uničili tudi zalege komarjev.

Z uspehom so organizirali zdravstveno službo tudi na delovnih mestih v gozdovih, pri čemer so imeli samo ponekod v Liku težave zaradi pomanjkanja pitne vode. V Medmurgju je inspekcija posvetila vso skrb pobijanju trahoma in so v teh okrajih samo v enem mesecu pregledali nad 300.000 ljudi.

S pogozdovjem goličav dvigamo bogastvo in obrambno moč naše države

Na slavnostni konferenci aktivov Ljudske mladine zveznih ustanov so ocenili uspehe, ki so jih brigade te mladine dosegle med svojim tekmovanjem v počastitve pete obletnice osvoboditve Beograda. Kot najboljši je bil ocenjen aktiv ministrstva za zvezno lahko industrijo in priznana mu je bila prehodna zastavica, zastavico najboljših mladinskih brigad pa je dobila brigada »Dvajset« sedmi marea, ki jo tvorijo mladi uslužbeni

Zapiski

Descartesovo temeljno delo »Razprava o metodah«, kakor javljajo, izšlo neskrajšano v ruščini prihodnje leto ob 300 letnici velikega francoskega filozofa. Delo bi izdala sovjetska Akademija znanosti. Ta izdaja bo prva v ruskem jeziku, v katero bodo sprejeti tudi filozofski spisi s področja fizike in astronomije. 1. Prešli smo: RAZGLEDI, Revija, 8. in 9. številka. Izdaja založništvo tržaškega tiska, Trst 1949.

KULTURNI PREGLED

ALEKSANDER BELIĆ (Ob petdesetletnici znanstvenega dela)

Eden izmed naših najvidnejših slavistov, predsednik Srbske znanstvene akademije dr. Aleksander Belić, proslavlja te dni petdesetletnico svojega plodnega znanstvenega dela. Ob tej priložnosti so beograjske znanstvene ustanove počastile častiljivega jubilaranta s posebnimi proslavami. V soboto 22. t. m. je tako svečanost pridelila beograjska univerza, popoldne istega dne pa posebej še filozofska fakulteta. V nedeljo 23. t. m. je bila centralna svečanost Srbske znanstvene akademije. Za znanstveno delo

KDO DAJE VEČ

SKUPNOSTI

Sošani, 26. oktobra

Kmečki obdelovalni zadrugi v Bočni in Mozirju sta mladi. Komajda sta preboleli prve in največje težave. Pa morata posteno priznati, da delata čast našemu rastočemu socialističnemu kmetijstvu. Klevetanam in ogovarjanju zadrugi niso spodenili vere, čeprav so jih odkriti in skriti sovražniki hodili tožariti in ovajati na okraj, da delajo napak, da bodo uničili zemljo, seme, posevke in pridelek, da obdelujejo zemljo in ji tako strežejo, da se kmetje spogledujejo nad tem. Vero v Partijo, vero v Tita, vero v Fronto in novi čas pa je bočenski in moziški zadrugi krepila, da so vzdržali, čeprav včasih ni bilo lahko vzdržati. Ob zadrugiščni peči se je kresala razredna borba, za žulji in neuklonljivo voljo so vsem po bližnjih dolinah dokazovali, kako je treba hoditi po poti v socializem.

Resda se ne moreš reči, da vlada v obeh mladih zadrugah paradiz z mlekom in medom. Težave so še, še so težki delovni dnevi, še manjka tuga in drugega. Pa so navkljub temu bočenski in moziški zadrugi že dober kos poti pred vsemi drugimi! Že prva zadruga jesen je pokazala, kdo ima prav, kaj je bolje, kaj je pametnejše! Samo nekaj mesecev — od pomladi do jeseni — je bilo treba, da se je razkazala meglja po zadrugi in zgornji savinjski dolini. Ko je zadrugičnikom dozorelo žito, ko so začeli kopati krompir, puliti krmilno peso, rezati zeljnate glave in sploh pospravljati sadove svojega dela, so se po dolinah in vaseh premnogimi priseljenici odprle oči.

Zdaj že marsikateri zadrugi in sa-

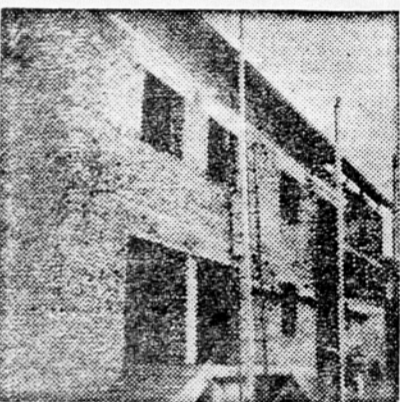
vinjski kmet tehta in sam zase računa, kako je bolje in kaj več daje. Kdor ni mogel verjeti besedam, kdor se ni zanesel na zadrugi in socialistično kmetovanje, temu je jesen v Bočni in Mozirju z dejstvi pokazala, katero kmetovanje se bolje obnese. Moziški zadrugičnikom je že zgodnji krompir obrodil 34.400 kg na hektar, pozni krompir pa celo 54.000 kg na hektar. Po 40 do 50 gomoljev je bilo pod enim grmolom. Medtem pa so moziški kmetje na enakih zemlji, ki je bila celo bolj gojena s hlevskim gnojem, pridelali povprečno komaj po 16.000 kg krompirja. V zadrugi torej 38.000 kg več na hektar! Zdaj kajpada z vseh strani ljudje pritiskajo na zadrugi za seme, po nasvete in navodila. Glej, tako se je od pomladi do jeseni nevera spreobrnila v živo vero! Pa naštejmo še naprej: pšenice na hektar 2700 kg, jčmena na hektar 3100 kg, po 30 kg težke buče, od 3 do 5 kg težke zeljnate glave, pa po 5 in še več kilogramov težke krmilna pesa.

Dodajmo temu razveseljivemu uspehu še zelo važno ugotovitev, da so kmetje nezadrugičniki v Mozirju in Bočni potrosili za znatno manjši hektar pridelek več delovne sile, kakor zadrugičniki, ki so se morali zlasti v moziški zadrugi neprestano boriti proti pomanjkanju delovne sile. Toda v tej borbi in stiski so si znali pomagati. Z vsakim mesecem so zboljševali delovno organizacijo, uvažali brigadni način dela, dvigali delovno storilnost v kmetijstvu. V moziški zadrugi, ki ima sedaj 85 ha obdelovalne zemlje, so zadrugičniki s socialističnim načinom kmetovanja dvignili delovno storilnost tako visoko, da odpade na posameznega delovnega člana zadruga 4,25 ha obdelovalne zemlje. Pri kmetih nezadrugičnikih pa pride na eno delovno silo komaj po en hektar obdelovalne zemlje. Če tudi s stališča delovne storilnosti presodimo razmerje med zadrugičniki in nezadrugičniki, vidimo, da so zadrugičniki dvignili delovno storilnost za okoli 325%. Ali niso s tem tudi pokazali, kje in kako je treba sprostiti rezervno delovno silo za našo industrijo in druge gospodarske panoge?

Slednjič se še vprašajmo: kdo je več prispeval skupnosti? Odgovorimo kar z oddajo krompirja. Moziška zadruga ima komaj desetino toliko obdelovalne zemlje, kakor moziški kmetje nezadrugičniki. Zadrugičniki so posadili 2 in pol hektara krompirja, kmetje 34 hektarov. Zadruga je oddala 5 vagonov krompirja, kmetje pa tudi 5 vagonov. Razumljivo je, da kmetje potrebujejo neprimerno več krompirja za lastna potrebnosti. Toda značilno je to, kaj je zmogla zadruga z 2 in pol hektarom in kaj so zmogli kmetje s 34 hektari! Podobna je oddaja krompirja v Bočni. Tu je zadruga sama prispevala skupnosti poldrug vagon krompirja, vsi ostali kmetje pa komaj 2 in pol vagona, čeprav imajo trikrat več obdelovalne površine, kakor jo ima zadruga. V celem sošaniškem okraju imajo zadruga komaj 2,3% njivske površine, pa so kljub temu z ozirom na celotni plan oddaje prispevale okoli 16% krompirja.

To je samo nekaj preprostih dejstev o tem, kaj je v sedanjem stanju in na sedanjih stopnjah razvoja zmore socialistično kmetijstvo povsod tam, kjer so zadrugičniki zavedni in prežeti z vero v zmago socializma. Hkrati pa so ta dejstva tudi vidni in otipljivi dokazi za vse neverne in omahljive, neodločne in bojazljive Tomaže, ki jih zgolj z besedo ne spraviš na pravo pot. (Z)

Zadrugični dom v Trzinu pod streho

V nedeljo je okoli 400 Trzinčanov proslavilo otvoritev zadrugičnega doma, ki so ga spravili po letu in pol dela pod streho. Zadrugični dom je dolg 29 in širok 10 metrov. Priljubljen je nekdanjemu prosvetnemu domu, ki je bil med vojno požgan in med dobrih 25 metrov. V zadrugični dom so bodo še letos vselile zadruga prodajalna, potrošniška prodajalna in krajevni ljudski odbor, spomladi pa še čitalnica in uprava obdelovalne zadruga; dvorana, ki je dolga 15 metrov, pa je že povsem dograjena.

Za kritje finančnih potreb gradbišča so dale množične organizacije 80.000 dinarjev. Ves les je preskrbel krajevni odbor iz krajevnih virov. Pri gradnji je sodelovalo okoli 800 ljudi to je razen redkih izjem vsi dela zmogli vaščani. Krajevni odbor bo zato razglasil 29. novembra 9 udarnikov-prostovoljcev na zadrugični domu.

Marca 1948. leta so začeli delati. Takrat so imeli velike težave, kot na primer talno vodo, ki je večkrat popolnoma zalila izkop, tako da so morali delati do kolen ali do pasu v vodi. Zato je lani delo le počasi napredovalo. No, pa so do konca leta le postavili temelje. Letos spomladi pa se je z vso gorečnostjo zavela za gradbišče Fronta. Vaščani so sprejeli obveznosti, množične organizacije pa so sklenile, da bo zadrugični dom do oktobra pod streho. Potem so delali mnogo hitreje. Veliko betonsko ploščo nad temelji je naredilo 70 prostovoljcev v enem popoldnevu. Vozniki so zvozili 40.000 komadov opeke na gradbišče prav v času žetve, tako da so delali skoraj vse dni brez prestopa. No, vaščani so svojo obveznost izpolnili. 52.000 delovnih ur so žrtvovali, da so spravili svoj dom pod streho.

Nov potniški aerodrom pri Sarajevu

Podjetje »Gradnja« je začelo že pred letom dni urejati potniški aerodrom v Bumirju pri Sarajevu. Tam, kjer so bile prej njive, je zdaj mogoče, veliko letališče. Zgradili so že postajo za potnike, avtogarajo in razna skladišča, kmalu pa bodo končana tudi dela pri zgradbah pristanišča in radijskega središča.

Cez sarajevski aerodrom vodi dolejša pot, ki jo imenujejo potniška proga, a že v pričetku prihodnjega leta bo urejena tudi značilna proga z Zagrebom, do konca leta 1950 pa progi Sarajevo—Split in Sarajevo—Titograd—Skoplje. Med poletjem bo tudi redni zračni promet med Sarajevom in Dubrovnikom.

Čez dober mesec bo začela obratovati velika tovarna plastičnih mas Jugovinit

V Kastel Sućurcu pri Splitu izvršujejo poslednja dela na gradbišču velike tovarne »Jugovinit«, ki bo izdelovala plastično maso polivinil. Na obseznem gradbišču je poleg velikega števila strokovnih delavcev in monterjev, zaposlenih 11 posebnih brigad Ljudske fronte z več kakor tisoč frontovci, tako da bo tovarna lahko začela obratovati že na Dan republike — 29. novembra.

Takšnih tovarn kakršna je tovarna »Jugovinit« je še malo v Evropi, kajti umetno maso polivinilklorid so začeli prvi izdelovati šele tik pred vojno. V zadnjih dveh desetletjih je znanost odkrila razne vrste umetnih plastičnih mas, toda od vseh teh plastičnih mas, med katere štejejo bakelit, umetno gumo, najlon in druge, je umetna masa polivinilklorid pokazala najboljše lastnosti in največje možnosti uporabe. Njena prednost ni samo v izrednih tehnično-fizikalnih lastnostih, marveč tudi v tem, da se lahko z omejitimi spremene njene lastnosti glede trdnosti, odpornosti proti vročini in kislinam, elastičnosti, sposobnosti za stiskanje in vilvanje itd. To je dragocena surovina, ki je mehancično zelo odporna, kemično neobčutljiva, brez okusa in duha, ki tudi po letih uporabe ne spremeni svojih lastnosti.

Čez dober mesec bo začela obratovati tovarna »Jugovinit«. To bo naj-

lepše darilo graditeljev tovarne našim narodom ob koncu tretjega planskega leta. Nova tovarna v Kastel Sućurcu ne bo samo gigantsko podjetje naše kemične industrije, ki bo dala našim ljudem vsestransko surovino polivinil in najrazličnejše predmete široke potrošnje, marveč bo tudi po stopnji mehanizacije ena izmed najmodernejših tovarn v državi. Proizvodnja bo potekala avtomatično, tako da bodo delavci v glavnem le nadzirali delo strojev in usmerjali proizvodnjo.

Vsi za proizvodnjo potrebni objekti so že zgrajeni. Končana so tudi dela pri gradnji vodovoda, urejena je kanalizacija, pripravljen priključek na električni daljnovod. Za tovarno je zgrajeno posebno pristanišče. Pripravljali so že prve količine soli, medtem ko bodo dalmatinske tovarne dobavljale potrebni karbid. Sedaj dovršujejo dela pri gradnji normalnega tira od tovarne do železniške proge Split—Zagreb.

Zgrajen je tudi že največji objekt — kalorična centrala, ki bo dajala električno energijo tovarni, kadar dalmatinske hidrocentrale ne bodo imele dovolj energije ali pa bo prišlo do prekinitve v daljnovodu. Ta centrala je nujno potrebna, kajti delo v tovarni se ne sme ustaviti ter mora teči po dnevi in ponoči. Približno 98% montažnih del v tovarni so že izvršili in

Pomoč Fronte pri urejevanju knjigovodstva v obdelovalnih zadrugah

Letos je bilo v Sloveniji ustanovljenih okrog 800 kmečkih obdelovalnih zadrug. Iz dneva v dan organizirajo zavedni delovni kmetje nove zadrugi in tako stopamo krepko naprej po poti socialistične preobrazbe naše vasi. Eden izmed temeljnih pogojev dobrega dela in napredka vsake zadruga pa je urejeno knjigovodstvo.

Važnosti knjigovodstva v kmečkih obdelovalnih zadrugah se naša ljudska oblast zaveda. V številnih tečajih je vzgojila že mnogo zadrugičnega knjigovodskega kadra. Večji del teh tečajnikov ima trdno voljo do dela, manjka pa jim izkušnosti, ki je potrebna vsakemu dobremu knjigovodniku. Tečajnik brez zadostne prakse se včasih zelo težko znajde v svojem delu, posebno še, če pride v zadrugi, ki že nekaj časa deluje, nima pa še urejene najosnovnejše evidence in dokumentacije gospodarskih sprememb.

Da bo knjigovodstvo v naših obdelovalnih zadrugah urejeno in da konec leta ne bo ovir za ugotovitev in razdelitev dohodkov na zadrugičnike, na sklade in za obracun zakupnine, organizira Osvobodilna fronta pomoč kmetijskim obdelovalnim zadrugam v knjigovodstvu in tudi v ostalem poslovanju. Pri pomoči v knjigovodstvu sodelujejo knjigovod-

ski strokovnjaki. Za te strokovnjake so posebni tečaji, na katerih se seznanijo s knjigovodstvom in ostalim poslovanjem kmečkih obdelovalnih zadrug.

Do sedaj se je najbolj resno lotila organizirane pomoči obdelovalnim zadrugam Osvobodilna fronta mesta Ljubljane. To je bilo še prav posebno potrebno, ker mestna zveza kmetijskih zadrug v Ljubljani ni imela niti enega inštruktorja za knjigovodstvo obdelovalnih zadrug, čeprav jih je na področju mesta Ljubljane 16.

Za knjigovodstveno pomoč v Ljubljani se je pripravilo zadostno število frontovcev strokovnjakov iz raznih ustanov. Preden so šli frontovci na delo v zadrugi, je OF priredila kratke večerni tečaj. Na tečaju so se seznanili s kontinuiranim razporedom za kmetijske obdelovalne zadrugi, poleg tega pa še z organizacijo dela in poslovanje tehniko. Po tečaju sta šla k vsaki obdelovalni zadrugi po 2 strokovnjaka, da uredita knjigovodstvo in s tem v zvezi tudi finančno poslovanje.

Prvi obisk frontovcev-knjigovodij v ljubljanskih obdelovalnih zadrugah naj bi bil mejnik med dosedanjim in bodočim poslovanjem v pogledu

evidence, blagajniške službe in drugega poslovanja. Vsi prostovoljci so začeli resno z delom, čeprav imajo pri tem mnogo ovir. Tedensko enkrat se knjigovodje sestajajo, da poročajo o svojem delu in o problemih zadrug. Na teh sestankih dobivajo tudi nova navodila za svoje delo.

Delo, ki ga pri tem knjigovodje opravljajo, jim šteje Fronta kot prostovoljno delo. V minulem mesecu so napravili 359 prostovoljnih ur, čeprav se je tečaj končal šele sredi meseca.

Tudi po nekaterih okrajih je organizirala Fronta slično pomoč. Vsem okrajem, kjer se Fronta še ni lotila organiziranja knjigovodske pomoči, naj bo opisani primer zgled, kako se je treba lotiti dela.

Pomoč kmetijskim obdelovalnim zadrugam v knjigovodstvu naj ne bo samo časovna. Pomoč mora biti stalna. Ko bo pa knjigovodstvo urejeno, bo pač manj dela oziroma bo delo bolj inštruktorskega značaja.

O opravljenem delu je treba voditi evidenco in njen rezultat poročati Osvobodilni fronti. Tako bodo našli zavedni knjigovodski strokovnjaki lahko največ pripomogli k užitku obdelovalnih zadrug. Jcl.

Še večjo skrb za varstvo nosečih žen in doječih mater

Zvezna vlada je na predlog ministra za delo dopolnila in spremenila uredbo o varstvu nosečih žen in doječih mater v delovnem razmerju, ki jo zvezi Uradni list (št. 88) objavlja v prečiščeni besedilu.

V dopolnjeni uredbi so med drugim tudi važnejše spremembe. Določba, da pripada ženi v delovnem razmerju ob porodu 90 dni dopusta, ki se nastopi največ 45 in najmanj 21 dni pred porodom, je dopolnjena z novim predpisom, po katerem se o predčasnem porodu dopust podaljša za toliko dni, kolikor jih je žena pred porodom manj izrabila. Če pa se otrok rodi mrtve ali umre, preden dopolni 45 dni, tedaj traja dopust po porodu vsega skupaj 45 dni.

Žena, ki je bila pred porodom zaposlena brez presledka najmanj 6 mesecev ali v zadnjih dveh letih s presledki najmanj 18 mesecev, ima, kakor znano, med porodniškim dopustom pravico do plače s stalnimi dodatki glede na delo (naziv). Za višino plače je odslej merodajna tista plača, ki jo je prejela v zadnjem mesecu pred porodniškim dopustom. Glede višine te plače pa določa uredba naslednje: Če je žena prejela plačo po delovnem učinku, ima med dopustom pravico do plače v znesku, ki se dobi, če se obracunška postavka za skupino njenega rednega dela pomnoži s številom ur rednega delovnega časa. Če je prejela plačo na uro, tedaj se urna plača za skupino njenega rednega dela pomnoži s številom ur rednega delovnega časa. Če pa prejema plačo v mesečnem znesku, ji pripada mesečna plača. Za primer, da se noseča žena po predlogu pristojnega zdravnika razporedi k lažjemu delu nižje skupine, obdrži staro plačo, ki ji pripada tudi med dopustom. No-

seča žena ima med porodnim dopustom pravico do plače tudi za čas, ko je v bolnišnici, zato pa ji za ta čas ne pripada gnotna preskrba po predpisih socialnega zavarovanja (hranarina).

Po dopolnitvi določb o pravici prekiniti delo zaradi dojenja, določa trajanje prekinitve direktor podjetja oz. starešina po zaslišanju sindikalne organizacije. Materi, ki ne nosi otroka v jasli pri podjetju, četudi bi ga lahko nosila, gre za čas, ko zaradi dojenja ne dela, za vsako posamezno prekinitve le plača za pol ure.

V 6. členu, ki govori o možnosti skrajšanega delovnega časa (4 ure) v primerih, kjer bi prekinitve za dojenje zaradi okoliščin trajale več kakor dve uri, so spremenjeni predpisi glede plače za delo v skrajšanem delovnem času. V takem primeru pripada doječji materi poleg plače za dejansko opravljeno delo oz.

polet tistega dela mesečne plače, ki odpade na 4 ure dnevnega dela, tudi še delno povračilo za nedoseženi del plače, ki znaša polovico plače po času za ure, ko ni delala.

Važni sta še naslednji dve novi določbi: Če je po mnenju pristojnega zdravnika otroku izpod treh let zaradi akutne bolelosti zanjeno nujno potrebna nega in pomoč, ki mu jo more dati samo mati, tedaj dobi mati potreben dopust za največ 15 dni s pravico do plače kakor med porodniškim dopustom. Poleg prelovedne nudnega in nočnega dela nosečih žen po dopolnjenem četrtem mesecu nosečnosti in nosečih mater do 8. meseca dojenja, velja nova določba, po kateri se ne sme poslati na začasnno delo izven kraja stalne zaposlitve noseča žena po dopolnjenem šestem mesecu nosečnosti (po mnenju pristojnega zdravnika pa tudi prej) in doječja mati od vstetega osmega meseca dojenja.

V delovnih brigadah Slovenije je nad 30 odstotkov žena

Po vseh republikah je v frontnih delovnih brigadah čedalje več žena. Marsikje pa se udeležujejo tudi posebne ženske brigade, ki so jih organizirale organizacije AFZ. Prve ženske brigade so bile ustanovljene v Srbiji in so imele velike uspehe na državnih posevstvih. Največ ženskih brigad je delalo na Pančevskem ritu. Posebne ženske brigade v Makedoniji so okopavale bombaž in je v petih okrajih sodelovalo pri tem nad 5000 žena.

V Bosni in Hercegovini ter v Crni gori je med članstvom delovnih bri-

gad že okrog 50% žena, v delovnih brigadah Slovenije pa nad 30%. V LR Hrvatski je delalo samo v prvem letošnjem polletju v frontnih brigadah ter v brigadah AFZ nad 800.000 žena. V Sloveniji se je pri obriranju hmelja udeleževalo nad 2000 članic AFZ. Posebne ženske brigade se udeležujejo tudi na vseh večjih gradbiščih. Prvotno so te brigade skrbele predvsem za red in snago v taboriških brigadirjev ter opravljale vsa dela v kuhinjah, zdaj pa na mnogih gradbiščih in stavbiščih opravljajo žene tudi razna strokovna dela in so že marsikje uspešno tekmovala tudi s stalnimi delavci.

SAMO V DELAVSKIH POČITNIŠKIH DOMOVH JE BILO LETOS NAD 120.000 DELAVCEV

Za leta 1948 je dobil vsak naš delavec pravico do najmanj 15 dni plačanega letnega dopusta. Ze takrat so šli na dopust deset in deset tisoči naših delovnih ljudi, od katerih večina še nikdar ni bila deložna dopusta. Leta 1947 je bilo na dopustih že 205.425 članov sindikatov in njihovih ožjih sorodnikov. Naslednje leto je bilo na dopustih že nad 900.000 delavcev. »Ptnike« je v tem letu zabeležil največje število turističnega prometa — 1.556.150 obiskovalcev naših letovišč, med katerimi je bilo okrog 720.000 domačih turistov. Promet je bil večji kakor leta 1938, ki je imelo zaradi velikega števila tujih gostov najmočnejšo sezono v nekdanji Jugoslaviji. Letos je bilo na počitnicah že nad 1.200.000 članov naših sindikatov in njihovih družin.

Centralni odbor AFZ Jugoslavije je določil posebno komisijo, ki sodeluje z glavnim štabom frontnih brigad ter rešuje predvsem vprašanja ustanavljanja in zaposlitve ženskih brigad na gradbiščih in pri posebnih delovnih akcijah. Važna naloga te komisije je tudi ustanavljanje dečjih zavetišč, da se tako razbremeni v brigadah zaposlene matere.

Nova tovarna kisika v Rajlovcu pri Sarajevu

V kratkem bo začela v Rajlovcu pri Sarajevu obratovati novozgrajena tovarna za proizvodnjo kisika, ki bo s komprimiranim kisikom preskrbovala vse potrošnike v LR Bosni in Hercegovini. Sedaj montirajo visokotlačni kompresor, ekspanzijske stroje in rezervoarje. Ta poslednja dela pa bodo v kratkem zaključena, nakar bo začela tovarna obratovati.

sedaj postavljajo poslednje stroje in naprave.

Za graditev te tovarne ima velik delež prebivalstvo Dalmacije, ki je v okviru posebnih brigad Ljudske fronte vse leto sodelovalo pri gradnji. Frontne organizacije so se spomladi zavezale, da bodo njihove brigade delale po dva meseca pri gradnji tovarne, namesto po en mesec. Tako je bilo vse leto pri gradnji udeleženo več tisoč delavcev in frontovcev, kar je potekalo gradnje zelo pospešilo. Z uvedbo brigadno-skupinskega sistema pri montiranju strojev, pa so bila znatno pospešena tudi montažna dela. Za vzidavo parnega kotla v centrali je bil sprva določen rok 3 do 4 mesecev. Montažne brigade pa so delo končale v 2 mesecih. V centrali so postavljali parni kotel, hkrati pa strešno konstrukcijo.

Med gradnjo tovarne so že začeli usposabljanje strokovne kadre za proizvodnjo. V tečajih so usposobili prvih 50 strokovnih delavcev, nadaljnje delavce pa so poslali v razna podjetja kemične industrije, da se strokovno izobrazijo. Večje število inženirjev, tehnikov in strokovnih delavcev pa si je pridobilo posebno strokovno znanje, da so sodelovali v inozemskimi strokovnjaki pri montaži strojnih naprav.

Za delavce, ki bodo zaposleni pri »Jugovinitu«, so začeli graditi nedaleč od tovarne sodobno delavsko naselje. Sedaj gradijo prvih 35 hiš za delavce.

Dograditev tovarne »Jugovinit« bo pomenila začetek nove, izredno važne proizvodne panoge naše kemične industrije, ki ima veliko bodočnost. S tem

bo izpolnjena pomembna naloga našega petletnega plana, ki določa, da moramo v proizvodnji plastičnih mas doseči že leta 1951 zmogljivost 5000 ton na leto, tako da bo zagotovljena vsa potreba industrije in široke potrošnje.

Temeljne surovine: premog, apnenec in kuhinjska sol

Temeljni surovini za to umetno maso sta karbid, ki se dobi v električnih pečeh iz premoga in apnenca, in pa kuhinjska sol. Iz karbida se z dodatkom vode dobi plin acetilil, iz raztopine soli pa po elektrizaciji klorovodik in kot postranski proizvod natrijev lug (iz katerega dobimo kavstično sod, potrebno zlasti v proizvodnji mila in v predelavi boksita v industriji aluminija). Kemična združitev acetilina in klorovega vodika nam daje plin vinilklorid, ki se pozneje s tako imenovano polimerizacijo (to je z združitvijo molekul v velike in največje molekule) spremeni v polivinilklorid ali kratko polivinil v obliki praška. Od različnosti kemične strukture in velikosti molekul so odvisne fizikalne in kemične lastnosti umetne mase, kar daje možnost izdelovanja trde ali mehke in elastične mase. Iz trde mase se izdelujejo z valjanjem ali stiskanjem cevi in razni profili, armaturni deli za stroje, elektrotehnični instalacijski material in najrazličnejši potrošni predmeti za gospodinjstvo, ki se stiskajo v kalupih.

Mehko in elastično maso dobimo, če mešamo prašek polivinil z omejitimi zmes predelano v vročem stanju ali

pa dobimo nekakšno testo oziroma gosto tekočino, s katero lahko premežemo platno, celulozno volno, bombaž itd. in tako dobimo nepremočljive tkanine. Iz te goste tekočine lahko n. pr. izdelujemo nepremočljive rokavice. Model je treba le potopiti v to zmes in nato segreti, pa je rokavica gotova. Pri izdelovanju rokavic iz gumija je treba tak postopek 10 do 20 krat ponoviti, razen tega pa se pri tem potrošijo znatne količine toplote.

Velike količine mehkega polivinila so nam potrebne kot izolacijski material v elektrotehnikah, zlasti za električne kable. Iz te surovine lahko izdelujemo najrazličnejše predmete, ki smo jih doslej izdelovali iz gumija in usnja, predvsem umetno usnje za podplate, umetno galanterijsko usnje, umetno usnje za pogonske jermene itd. Čeprav bomo le majhen del proizvodnje polivinila porabili za umetne podplate, bomo v tovarni izdelali takih umetnih podplatov za 6 milijonov delavcev na leto. Ti podplati pa bodo čvrstnejši od usnenih, saj bodo zdržali štirikrat do petkrat več kakor usnjeni. Iz polivinila bomo izdelovali tudi umetna vlakna, zlasti za ribarske mreže in vrvi, ker je polivinil odporen proti vodi, kemikalijam, bakterijam, ognju in je neprimerno trpežnejši od naravnih vlaken. Ribičkim mrežam ne bo treba sušiti, kakor je treba sušiti mreže iz konoplje, ki sicer zaostane gnti. S polivinilom napojene tkanine so odporne proti ognju in nepremočljive. Zato so najbolj primerne za zaščitne obleke, gledališke zavese,

Zgled pravega ljudskega odbornika

Kmečko gospodarstvo Bele Krajine je nujno potrebno napredka. Kmetje se z zanimanjem ozirajo po uspehih belokranjskih državnih posestev in obdelovalnih zadrug. Obnavljajo se, ker se ne vidijo dovolj jasno nove poti, po kateri bo v socialistični preobrazbi šlo tudi kmečko gospodarstvo Bele Krajine. Prav zato je toliko pomembnejša in hvalježnejša naloga tistih pionirjev nove poti, ki so pogumno prelomili s starim načinom kmetovanja in se lotili novega, socialističnega.

Med take pionirje spada tudi obdelovalna zadruga »Partizan«, ki je bila ustanovljena letošnjo pomlad v Metliki. Ob ustanovitvi je stopilo vanjo 16 družin s 27 člani. Zadruga je bila skromen začetek velikega razvoja, ki bo sledil: ob ustanovitvi je imela le 43 ha zemlje, 20 glav raznih živali in nekaj kmečkega orodja. Že po kratki dobi skupnega gospodarjenja, ko zaradi pomanjkanja izkušenj se marsikaj ni bilo tako, kakor bi moralo biti, je dosegla velike uspehe. Dosegla je lepe hektarske donose pri krompirju in ovsu, a tudi v živinoreji si je opomogla. Svoj proizvodni plan je znatno preselila. Gradi si že nove hleve za živino.

Dne 21. t. m. je imela zadruga svojo poletno skupščino. V zadrugi je vstopilo 6 novih članov, med njimi tudi predsednik in tajnik metliškega ljudskega odbora. To bo zadrugo okrepilo, da bo sposobna napredovati še hitreje. Pristop najvidnejših predstavnikov krajevnega ljudskega odbora pa je primer pravilnega razumevanja, kako mora danes vsak odbornik naših ljudskih odborov, če je v resnici priden borec za socializem, učiti in pridobivati ljudi ne samo z besedami, temveč tudi z zgledom v dejanjih. Takim odbornikom bodo ljudje popolnoma zaupali, tak ljudski odbor bo imel med volilci popoln ugled. Take odbornike bomo pri bližnjih volitvah tudi volili.

Skoraj 7000 udarnikov je bilo letos razglašeni v Sloveniji

Po podatkih do srede oktobra je bilo letos v tovarnah in podjetjih Slovenije razglašeni 6813 udarnikov, novotvorjen in racionalizatorjev, to je za okrog 1000 več kakor lani v istem času. Število udarnikov se je zlasti povečalo v tekstilni industriji in gradbeni stroki, in sicer kot rezultat stalnega tekmovanja in dviganja produktivnosti dela v zvezi z uvedbo brigadnega sistema dela.

Od začetka naše petletke pa je bilo v Sloveniji razglašeni za udarnike, racionalizatorje in novotvorje nad 24.500 delavcev in delavki, ki so največ pripomogli za povečanje naše proizvodnje.

Učenec prekosil učitelja

Zidar Balažek, ki je pri gradnji Novega Beograda dosegel v tekmovanju za večjo storilnost izredne uspehe, se je odzval povabilu prekmurskih zidarjev pri Splošnem gradbenem podjetju v Lendavi in se v novem načinu zidanja pomeril z njimi. Dve brigadi, ena z zidarjem Balažekom na čelu, druga z Alojzom Vinkovičem, nedavnim zmagovalcem med lendavskimi zidarji, sta se pomerili v hitrosti in kvaliteti zidanja. Zjutraj sta obe brigadi začeli zidati zidove štirinastnanjske hiše, ki je bila v osmih urah, kolikor je trajalo tekmovanje, dograjena. Zidar Balažek je prinesel prekmurskim zidarjem iz Novega Beograda nekaj nasvetov in pripomočkov, ki so znatno izboljšali storilnost dela v tekmovanju. Balažek je pokazal lendavskim zidarjem pripravo, s pomočjo katere se mnogo hitreje in enakomerneje raztegne malta po zidu. Po nasvetu Balažeka so lendavski zidarji začeli tudi uporabljati vogalna vodila, s katerimi se izredno poenostavi in pospeši gradnja vogalnih zidov.

S takimi izboljšavami in temeljitimi predpripravi je tekmovanje zidarjev v Dolnji Lendavi rodilo izredne rezultate. Zidarja Balažeka je v tekmovalni prenosil Alojz Vinkovič, ki je s svojo brigado v osmih urah zidal 35,27 kubikov zidu. Zidar Balažek je zaostal za pet kubikov. V tem tekmovalju je Vinkovič zboljšal s pomočjo novih pripomočkov, po nasvetu tov. Balažeka, svoj zadnji rekord v zidanju za 4,5 kubika.

Polivinil - univerzalna surovina

Nepregledne so možnosti uporabe polivinila v industriji, ne samo zaradi tega, ker se lahko zavija, žaga, struži, rezka, vrta in vari, marveč tudi zaradi tega, ker je za material kemično odporen ter se po svojih lastnostih približuje tako kovinam kakor tudi lesu. Pri tem pa je izredno lahak, še za polovico lažji od aluminija. Pri predelavi ni nobenih izgub, kajti vsi odpadki se lahko znova uporabijo. V kemični industriji moramo danes pogosto uporabljati cevi in kotle iz najodpornejšega jekla, sedaj pa bomo lahko uporabljali navadno železo, prevlečeno s polivinilom. Plošče iz trdega polivinila bomo lahko uporabljali za izdelavo oken, vrat in najrazličnejšega okovja. Vse te predmete ni treba pleškati, ker se že sam polivinil lahko barva in je izdelan predmet trajno odporen proti vplivom sonca in zraka.

Tako bomo dobili idealno surovino, ki nam bo nadomeščala gumo, usnje, les, steklo, porcelan, roženino smole, v mnogih primerih pa tudi kovine, tekstilna vlakna itd. Skoraj ni področja, kjer ne bi mogli s pridom uporabljati te univerzalne surovine. Obdelava polivinila je najenostavnejša, ker se da stiskati in vilvati ali pa obdelovati kakor les in kovina. Njegovi proizvodni stroški bodo nizki, osnovnih surovin za izdelavo polivinila, to je apnenca, premoga in soli, pa nam ne bo nikoli zmanjkalo.

TEKMOVANJE ZA SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

Pred povratno tekmo Francija: Jugoslavija

Znano je, da je jugoslovanska nogometna reprezentanca po dvojni zmagi nad Izraelom prišla v II. kolo izločnega tekmovalnega za svetovno prvenstvo v nogometu...

Horizontno, Zmagovalec vsake skupine se bo kvalificiral v ožje tekmovalno vanje najboljših četvorice, kjer bodo prav tako igrali vsaki po vaskim po dvinemu sistemu na točki...

turnir v Brezlicah, da bo turnir v soboto in nedeljo 29. in 30. t. m. s pričetkom v soboto ob 18. za tujce igralce, dočim prvi domači s igrami 29. ob 15 uri. Pravico nastopa imajo samo registrirana društva in njihovi verificirani igralci...

Namizno-teniška zveza Slovenije obveša društva, ki so se prijavila za tekmo v Brezlicah, da bo turnir v soboto in nedeljo 29. in 30. t. m. s pričetkom v soboto ob 18. za tujce igralce...

Delovni posvet gorskih reševalcev

Vzporedno s posvetom planincev Jugoslavije na Komni, je bil v dneih 15. in 16. t. m. na Krivcu posvet delegatov gorskih reševalcev iz Bosne, planinske in fizikturna vodstva ter Komite za turizem in gostinstvo.

Delegatji so sprejeli sklepe, da je treba izboljšati in izpopolniti tehnično in sanitetno znanje vsakega posameznega reševalca in samoiniciativno iskati nove vire tehničnega materiala...

Izločilno tekmovalje za svetovno prvenstvo v nogometu je razdeljeno po skupinah. V prvi skupini bo igrala Avstrija 29. decembra tega leta in 19. marca 1. 1950 z zmagovalec tekme Turčija...

Organizacija gorske reševalne službe pri Planinski zvezi Slovenije se je v zadnjih letih znatno izpopolnila in zboljšala, v čemer so ji predvsem pomagali Zelenzani na jesenskih, glavni odbor Rdečega križa Slovenije...

Da bo prireditelj čim bolj zvedena, bo v petek ob 19. na taboru obvezen sestanek vseh reševalnih skupin in njihovih vodstev, ki bodo obravnavali tudi druga važna vprašanja.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA Partizan: Proleter 34:23 V Beogradu je bila odigrana košarkarska tekma med »Partizanom« in »Proleterjem« (Zrenjanin) za prvenstvo zvezne košarkarske lige...

Drobne zanimivosti Reprezentanca Francije v namiznem tenisu, ki je pred kratkim gostovala v Jugoslaviji je premagala v Kopnem dansko reprezentanco z rezultatom 5:0.

DAJALCI KRVI Nujno naprosimo vse dajalce krvi, ki so dali kri kakor pred meseci in so zdravi, predvsem skupine O in B, da pridejo na oddajo krvi v petek 28. okt. in soboto 29. okt. Zaradi nujnosti naprosamo za čim večji odziv.

Delitev živilskih nakaznik za november Narodna banka FLRJ Podružnica 601 Ljubljana mesto bo delila danes 27. oktobra živilske nakaznike za mesec november sedečim podjetjem, uradom in ustanovam zveznega, republiškega in lokalnega značaja.

REKONSTRUKCIJA VARNOSTNEGA POKROVA V PRVIH DNEH 1943. let, četrtek, 27. oktobra 1942

Mednarodna nogometna zveza je na sešnanju v Zürichu določila raspored finalnih tekem, ki bodo prihajale leto v Braziliji v dneh od 29. junija do 16. julija. Sedemstaj držav, ki se bodo v izločilnih tekmovalnih kvalifikacijah za finalne borbe, bo razdeljenih v štiri skupine, izmed katerih bo vsaka reprezentanca igrala v vsaki po dvojnem sistemu na točki.

V nedeljo cross ljubljanskih nogometašev Mednarodna nogometna zveza je na sešnanju v Zürichu določila raspored finalnih tekem, ki bodo prihajale leto v Braziliji v dneh od 29. junija do 16. julija.

Popis zgradb in stanovanj Pojasnila za izpolnjevanje vprašalnih pol Vprašalna polja za zgradbe: V št. 23-31 opredeljenih prostorih...

DAJALCI KRVI Nujno naprosimo vse dajalce krvi, ki so dali kri kakor pred meseci in so zdravi, predvsem skupine O in B, da pridejo na oddajo krvi v petek 28. okt. in soboto 29. okt.

Delitev živilskih nakaznik za november Narodna banka FLRJ Podružnica 601 Ljubljana mesto bo delila danes 27. oktobra živilske nakaznike za mesec november sedečim podjetjem, uradom in ustanovam zveznega, republiškega in lokalnega značaja.

REKONSTRUKCIJA VARNOSTNEGA POKROVA V PRVIH DNEH 1943. let, četrtek, 27. oktobra 1942

Mednarodna nogometna zveza je na sešnanju v Zürichu določila raspored finalnih tekem, ki bodo prihajale leto v Braziliji v dneh od 29. junija do 16. julija.

V nedeljo cross ljubljanskih nogometašev Mednarodna nogometna zveza je na sešnanju v Zürichu določila raspored finalnih tekem, ki bodo prihajale leto v Braziliji v dneh od 29. junija do 16. julija.

Popis zgradb in stanovanj Pojasnila za izpolnjevanje vprašalnih pol Vprašalna polja za zgradbe: V št. 23-31 opredeljenih prostorih...

DAJALCI KRVI Nujno naprosimo vse dajalce krvi, ki so dali kri kakor pred meseci in so zdravi, predvsem skupine O in B, da pridejo na oddajo krvi v petek 28. okt. in soboto 29. okt.

Delitev živilskih nakaznik za november Narodna banka FLRJ Podružnica 601 Ljubljana mesto bo delila danes 27. oktobra živilske nakaznike za mesec november sedečim podjetjem, uradom in ustanovam zveznega, republiškega in lokalnega značaja.

REKONSTRUKCIJA VARNOSTNEGA POKROVA V PRVIH DNEH 1943. let, četrtek, 27. oktobra 1942

Mednarodna nogometna zveza je na sešnanju v Zürichu določila raspored finalnih tekem, ki bodo prihajale leto v Braziliji v dneh od 29. junija do 16. julija.

V nedeljo cross ljubljanskih nogometašev Mednarodna nogometna zveza je na sešnanju v Zürichu določila raspored finalnih tekem, ki bodo prihajale leto v Braziliji v dneh od 29. junija do 16. julija.

Popis zgradb in stanovanj Pojasnila za izpolnjevanje vprašalnih pol Vprašalna polja za zgradbe: V št. 23-31 opredeljenih prostorih...

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 9, 14, 15, 18, 48, 72, 88, 102, 104, 106, 112, 144, 163, 167, 169, 186, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Od 9. do 10. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 9. do 10. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 9. do 10. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 9. do 10. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 9. do 10. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 9. do 10. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Od 10. do 11. ure, reg. št.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64,